

Gemeente van onze Heer Jezus Messias

1. Dat wordt dan zo gezegd dat Pasen het feest van de vreugde is. En de liederen met daarin het woord 'halleluja' zijn dan ook niet van de lucht. U vindt ze in het Liedboek, maar niet minder in elke andere, kerkelijke liederenbundel die u opslaat. Hele series van die liederen kan je ook daarin vinden. En ook de daarbij behorende melodieën, ze geven er allemaal blijk van dat Pasen een heel blij feest is. En dat klopt ook het met het Paasverhaal uit het Oude Testament. Zie Exodus 15. Nadat het volk Israël uit Egypte getrokken is, door de Schelfzee heen, dan krijgt u dit lied van Mozes. Op zeer hoge toon. Toen zong Mozes met de Israëlieten dit lied – dus ook de Israëlieten doen mee, een heel koor is het – 'Ik wil de Here zingen, want Hij is hoog verheven, het paard en zijn ruiters stortte Hij in zee.' En als je dan een bladzijde omslaat, dan kom je twintig verzen verder bij de zus van Mozes en alle vrouwen gingen achter haar aan met tamboerijnen en in reidansen, en dan zingt Mirjam en de andere vrouwen hen ten antwoord: 'Zingt de Here, want Hij is hoog verheven.' Het is bijna de herhaling van Mozes, het is een echolied. En je proeft in alles de vreugde.

2. En zo staat het dan ook in het Paasverhaal in het Nieuwe Testament. Matteüs 28:8. Die vrouwen gingen terstond weg met vrees – dat wel – maar toch ook met grote blijdschap en ze liepen haastig voort om het zijn leerlingen te berichten.

En Lucas? Ook die heeft het over de blijdschap. Wel verschrikt, maar ook met blijdschap. Bij de verschijning van Jezus, zo schrijft Lucas, op de Paasdag, de verschijning aan zijn leerlingen, dan leest u: 'En toen ze van blijdschap nog niet geloofden en zich verwonderden, zei Hij ....'. En dan leest u even verder, in vers 52: 'Ze keerden terug naar Jeruzalem, met grote blijdschap en zij waren voortdurende in de tempel, God lovende.' Zo eindigt Lucas: met het loven en met blijdschap.

Dan lees je het Johannesevangelie. En dan lees je eerst dat er iemand huilt, Maria. En dan worden de deuren van het huis door de leerlingen gesloten op deze derde Paasdag. Maar dan moet u vers 20 lezen: 'Toen toonde Jezus hun zijn handen en zijn zijde. De leerlingen dan waren verblijd, toen zij de Heer zagen.'

3. Matteüs heeft de blijdschap met gemengde gevoelens, Lucas heeft de blijdschap met gemengde gevoelens. Bij Johannes is er eerst het verdriet van Maria, maar eindigt het toch ook met de vreugde, zowel van haar als van de leerlingen.

Maar moet u dan nu Marcus horen. Daarover is het nog wel het één en ander over te doen en te zeggen. Maar u moet u dan horen wat hij zegt. Als u een bijbeltje bij u heeft, dan bent u helemaal te feliciteren, want dan kunt u het spannende van heel dit onderzoek meemaken.

Als u dan uw Bijbel voor u heeft, en het is de NBG'51-vertaling, dan ziet u na vers 8 en hele witte regel en dan komt er nog een heel stuk. Nog twaalf verzen, van vers 9 t/m 20. Maar u ziet ook dat die laatste twaalf verzen tussen haakjes staan. En als een tekst in de NBG'51-vertaling tussen haken staat, betekent dat de beste handschriften dat niet hebben. Dat moet je rustig durven zeggen. We moeten af van die bezetenheid, als zou elke tekst uit de bijbel, tot de komma's toe, uit de hemel gevallen zijn.

De NBG'51-vertaling heeft het aangedurfd om die tekst tussen haakjes te zetten. De beste handschriften, waarop de vertaling gebaseerd is, die hebben dat slot niet.

En dan zegt u: 'Heeft dat met mijn ziel en zaligheid te maken?' Jawel, want dat houdt in, dat het Marcusevangelie eindigt met: 'En ze zeiden niemand iets, want ze waren bevreesd.' Punt uit. Slot van het evangelie.

Nou dan moet u er wat aan de hand zijn, natuurlijk, als je het evangelie, de blijde boodschap, zo eindigt. En ja, dat heb je met een onderzoek, dat hebben wetenschappers, dat hebben biologen, geologen en exegeten: wanneer je eenmaal met een onderzoek bezig bent, dan word

je er steeds meer door gebiologeerd, dan raak je er helemaal in verward en dan laat het je het niet meer los. Wat is dat nu dat het Marcusevangelie eindigt met vers 8: 'En ze zeiden niemand iets, want ze waren bevreesd.' Dat, terwijl Matteüs, Lucas en Johannes duidelijk dat begrip blijdschap erin hebben, dat Marcus dat niet heeft. Dan moet er (toch) wat aan de hand zijn.

Voor de oorlog was er een zekere prof. Brouwer. Die heeft het Nieuwe Testament ook vertaald, met aantekeningen onderaan de bladzijde. En die schrijft bij het slot van Marcus: 'Het is bijna ongelooflijk dat dit het werkelijke einde zou zijn van dit evangelie. Marcus zal stellig de blijdschap des geloofs gekend hebben.' Maar het is het opmerkelijke van dit evangelie dat het er niet staat. Het is niet zijn boodschap. Die eindigt met vrees en met het feit dat zij niemand iets zeggen. Bijna ongelooflijk dat dit het echte einde is, zo zegt hij, Brouwer. En toch komen er steeds meer uitgaven die het aangedurfd hebben om dat weer te geven. Als de grens oversteekt, de officiële Engelse vertaling heeft zijn aantekening onderaan de bladzijde. Die gaat nog verder dan onze vertaling; wij hebben alleen maar haken. En nu weet ik dat er maar paar mensen zijn, die die haken ooit gezien hebben. de meesten zeggen: 'Haken? O gunst, ja, die heb ik nog nooit eerder gezien'

De Engelse Bijbel zegt: 'De lezer leest over die haken heen. Weet je wat, we zullen dat even onderaan de bladzijde vermelden. Daar kunnen ze dan lezen, dat het slot van Marcus niet echt is.'

En als u dan naar Duitsland gaat, dan is dat precies hetzelfde: 'Het slot van Marcus is niet echt.'

Maar als het dan niet echt is, wat moet je dan aan met dat laatste vers. Wat moet je dan met die siddering, met dat beven? Wat moet je dan met die vrees en dat niemand iets zeggen. Wat dan met die vlucht van de vrouwen?

4. Wat hier aan de hand is, wat hier verteld wil worden? Daar kunnen we pas achter komen, als we ons één ding realiseren. Als je tot je door laat dringen dat het een joods verhaal is, dat het een Paasverhaal is: een verhaal over een doortocht, over een uittocht.

Kijk gemeente, dat is het: als je met bepaalde dingen in de evangelieverhalen zit, als je ergens mee in je maag zit, dan moet je terug. Terug naar Tenach, naar dat aloude joodse boek. Welk verhaal moet je lezen? Wat staat er dan vóór het opstandingsverhaal? Daar staat het passieverhaal, dat in Marcus 14 begint met het bereiden van het Pascha. En dan krijg je direct daaropvolgend het verhaal over het verhoor, de kruisiging en de graflegging. En dan krijg je Pasen zelf. Met dat verhaal over het bereiden van het Pascha in onze oren – we hebben het op Witte Donderdag gehoord – dan begrijp je dat de opstanding van de Messias alles te maken heeft met het Paasverhaal uit Tenach, dat het te maken heeft met het Schelfzeeverhaal.

Op het moment dat die jongeling in het wit de opwekking van Jezus aankondigt, kondigt hij de doortocht van Jezus aan. Let u er even op: er staat niet, dat het om een bode gaat, een engel, zoals in het Matteüsevangelie. Twee keer wordt in het Marcusevangelie gesproken over een jongeling. Nu hier, in ons verhaal, en ook nog in het lijdensverhaal, die jongeling in Marcus 14, waarvan gezegd werd dat hij met een laken om zijn naakte lichaam heen geslagen, met Jezus meeliep, maar die werd gegrepen. Maar, zo staat er dan in hoofdstuk 14, vers 52. Hij liet het laken in hun handen achter en nam naakt de vlucht. Het is die jongeling die hier nu in het graf zit! Die jongeling nu kondigt hier de opwekking van de Messias aan. En daarmee kondigt hij de doortocht van Jezus door de Schelfzee heen aan. Dat moet u vasthouden. De verhalen kloppen, als je ze bovenop elkaar legt. Hoort u maar. Zoals De Here God ruimte creëert tussen de muren, tussen de watermuren, zodat Israël doortocht kon maken, zo scheidt hij ruimte tussen de grafmuren, zodat de Messias erdoorheen kan.

5. In onze vertaling staat: 'En toen zij opzagen, aanschouwden zij dat de steen was afgewenteld.' Maar dat staat er niet. De steen wordt helemaal niet afgewenteld. Hij ligt er niet naast,

naast het graf. Er staat dat de steen *omhoog*gewenteld was, zoals je een luik uit een kastje omhoogtrekt. Dat staat er. Maakt dat veel uit? Jazeker, want er moet daardoor duidelijk gemaakt worden dat die steen door God zelf is opgetrokken. Het is een ingreep van Gods kant. Hij is het die een opening aanbrengt, in deze meest hopeloze van alle situaties. Hij boort een gat in onze massieve wereld, die in zichzelf alleen maar stuk kan lopen. Hij maakt er een opening in, zodat wij zicht krijgen op een nieuwe toekomst. Waar wij er geen gat in, daar ziet Hij dat wel, en meer nog, daar maakt Hij een gat, zodat u met Hem weer licht ziet, weer leven kunt.

6. Met het oog op dat slot moeten we nog weer een keer het nieuwtestamentische opstandingsverhaal leggen op het uittochtverhaal. Daarvoor las ik dat lied van Mozes. Ik lees u nog een keer vers 15 voor: 'De volkeren hoorden het, *en zij beefden*. Weeën grepen de ingezetenen van Filistea. Toen *verschrokken* – hoort u het woord 'schrik'? – toen verschrokken Edoms stamhoofden. Moabs machtigen, *huivering*(!) greep hen aan. Alle ingezetenen van Kanaän, zij sidderden.'

Beving, huivering, ontzetting en schrik. Dat is de reactie van de volkeren op het nieuws van Gods machtige daden, op het feit dat Hij, de Eeuwige, zijn volk Israël uitleidt uit Egypte, dat hij een weg maakt door de Schelfzee heen, dat Hij voor mensen een weg baant, waar hun situatie voor het oog volstrekt hopeloos leek.

7. Het zijn precies dezelfde woorden die we hier aan het slot van het evangelie vinden: 'Want siddering en ontzetting hadden hen bevangen; en ze zeiden niemand iets, want ze waren bevreesd.' Zou hiermee tot uitdrukking gebracht willen worden dat de vrouwen er niets van begrepen, dat zij bang waren, zoals Johannes dat Maria in zijn evangelie laat zeggen, bang dat zij de Heer hadden weggenomen uit het graf en dat zij nu niet weten waar zij Hem gelegd hebben? Zo willen een aantal uitleggers ons doen geloven. Geenszins is dat het geval! Het kan ons alleen maar duidelijk worden als het N.T. lezen met het O.T. op de achtergrond, zoals we dat steeds hebben te doen. Het kan ons alleen maar duidelijk worden, als we door dit verhaal heen kijken naar dat andere Paasverhaal.

De evangelist vertelt ons over niet over de siddering, de beving en de vrees van de drie vrouwen, omdat zij er niets van begrepen zouden hebben, maar die wordt ons hier juist verkondigd, omdat ze alleszins in de gaten hebben wat hier gebeurt.

Het is de ontdekking dat God hier aan het werk is geweest. Het is de ontdekking dat, waar u en ik misschien mochten denken dat God zijn handen thuis houdt, Hij geen enkele activiteit meer vertoont in deze wereld, dat Hij dat wel degelijk doet. Het is de ontdekking van de vrouwen dat God zijn bevrijdend handelen echt niet gestopt is. En meer nog: dat zijn reddend handelen zelfs niet stopt bij de dood van degene die hem lief is. Ja dat hij hem daaruit losmaakt, dat Hij hem daaruit bevrijdt, uit het vijandelijke gebied.

8. Gemeente, het is dat bericht, die ontdekking, waardoor zij zitten te trillen en waardoor ze helemaal van hun stuk zijn gebracht. Of kent u die mensen niet, die zo ongelooflijk geraakt zijn door iets wat er gebeurd is, dat er geen woord meer over hun lippen kwam, dat ze helemaal sprakeloos waren.

Dat is wat Marcus u wenst: 'Sprakeloze Paasdagen', omdat u mag weten, dat hetgeen hier over Hem verteld wordt, dat dat ook u geldt!

In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

*Eerste Paasdag, 5 april 2015
Bosbeskapel, Den Haag Zuidwest
ds. Nico Riemersma*